

Telefon št. 30-40

VOJNI INVALID

GLASILO UDR. VOJNIH INVALIDOV KRALJEVINE JUGOSLAVIJE
OBLASTNEGA ODBORA V LJUBLJANI

List izhaja vsakega 25. v mesecu. Posamezna številka 1 Din. — Naročnina mesečno 1 Din. — Rokopisi se ne vračajo. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo — Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Št. Peterska vojašnica. Telefon številka 30-40.

Občni zbor - Kongres Oblastnega odbora Udruženja vojnih invalidov, vdov in sirot

V nedeljo, dne 25. aprila 1937 ob 9. uri so se zbrali delegati poleg povabljenih gostov, zastopnikov oblasti in organizacij ter precej članstva, na občni zbor.

Od zastopnikov so bili navzoči: za preč. škofa g. dr. Stroj, za predsednika občine g. dr. Svetelj, za kraljevsko upravo g. Zorn, za dravsko divizijsko oblast g. polkovnik Nedeljko, za komando ljublj. vojnega okruha g. kapetan Ronko, za Poštno direkcijo g. Matjašič, za Udruženje rezervnih oficirjev g. Prinčič, za Zvezo dobrovoljcev g. dr. Turk in Žagar, za Legijo koroških borcev g. Šefman in Pavletič, za Karitativno zvezo gospod Kremžar, za Narodno odbrano g. dr. Turk, za Udruženje jugosl. učiteljev g. Mlekuž, za Sokolsko župo g. dr. Pipenbacher ter dopisniki Slovenca, Jutra in Slovenskega Naroda. Pismo so se opravičili bivši ban in minister g. dr. Drago Marušič, ki je izrazil željo, da bi najzaslužnejši državljani dobili od države tisto pomoč, priznanje in zahvalo, katero so v polni meri zaslužili, senator g. dr. Albert Kramer, ki je sporočil, da bo rad podpiral stremeljenja naše organizacije, nar. poslanec g. dr. Riko Fux, ki je izjavil, da bo tudi rad podpiral naša stremeljenja in da naj se mu dostavi sklepe obč. zbora, predsednik invalidskega sodišča, ki je bil službeno zadržan in je želel mnogo uspeha ter banovinski odbor Rdečega križa, ki izraža želje za uresničenje vsega vprašanja, ki ga tudi ta odbor spremlja z zanimanjem.

Pozdravna pisma so poslali tovariški Oblastni odbori iz Zagreba, Sarajeva in Splita.

Po zapisniku verifikacijskega odbora so bili zastopani sledeči tovariši delegati Krajevni odborov: iz Beltingev Finfonja, Šebjanič, Antolin; iz Bleda Rus, Gruden; iz Brežic Plovar, Potisk; iz Celja Kovač, Kuhar, Blagotinšek; iz Cerknice Kranjc; iz Črnomlja Tajner; iz Dol. Lendave Pavletič; iz Dol. Logatca Maček; iz Konjic Bukovnik; iz Kranja Rangus, Kosmač, Lukanc; iz Krškega Žabkar; iz Litije Volk; iz Ljubljane Mlekuž, Metlika; iz Ljutomera Novak; iz Maribora Geč, Pravičič, Tratnik; iz Metlike Štefanič; iz Mokronoga Urbanc; iz Moravč Koželj; iz Murske Sobote Duh, Banfi; iz Novega mesta Lukman, Jurak, Oblak; iz Ormoža Gruškovnjak; iz Polzele Matko; iz Prevalj Česovnik; iz Ptujja Janžekovič, Cundrič; iz Radovljice Jaklič, Požar; iz Ribnice Ambrožič; iz Selc Tušek; iz Sevnice Senica, Fabjančič; iz Slov. Bistrice Repnik, Terčič; iz Škofje loke Homan; iz Šmarja pri Jelšah Platinovšek; iz Šoštanja Kočevar; iz Trbovelj Kokalj, Las; iz Trebnjega Pirc, Perovšek; iz Tržiča Jelar, Ovsenek; iz Vel. Lašč Prijatelj; iz Vel. Polane; Gerič; iz Višnje gore Grum; iz Vrhnike Černe; iz Zagorja Križaj, Veber; iz Žirov Tavčar; iz Žužemberka Vidmar. — Skupno torej 70 delegatov.

Poslali pa niso delegatov Krajevni odbori iz Gor. Radgone, Kočevja, Mariburga, Slovenjgradca in ruski invalidi.

Predsednik O. O. tov. Matko Štefe je otvoril občni zbor s pozdravom zastopnikov, ki smo jih navedli, delegatov in članstva. Nadalje je rekel:

V prvi vrsti se moramo spomniti naših sotrpinov, ki leže na bojnih po-

ljanah in vsled zadobljenih ran umrli, predvsem pa našega Zaščitnika in Pokrovitelja Blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Navzoči so vstali in zaklicali: Slava!

Dolžnost je, da pozdravimo brzojavno našega Pokrovitelja Njegovo Veličanstvo kralja Petra I. in Njegov Visoki Kraljevski Dom. Živio klici.

Dalje pošljemo brzojavke: Visokemu Kraljevskemu Namestništvu, ministru vojske in mornarice ter ministru za socialno politiko in narodnega zdravja, Soglasno sprejeto.

Ugotavljam, da je zastopanih 70 delegatov, zato je občni zbor sklepčen in preidem na dnevni red.

Tov. Štefe: Poročilo uprave je objavljeno v »Vojnem invalidu«. Nemožne je vse napisati in tudi ustmeno povedati. Vzemite za dobro, kar je Obl. odbor pri dobri volji napravil, ocenite nepristransko in izrecite sodbo, ker le na ta način bo dobil pobudo, da se izogne event. napakam. — Dajem poročilo v razgovor.

Tov. Mlekuž iz Ljubljane: Celotno poročilo je razvidno iz »Vojnega in-

pa so mu dali samo 20%, zato ni več invalid. Prosil je za pregled in ga tudi dosegel. Procenti so se mu povišali, toda invalidsko sodišče mu nič ne prizna, samo za to, ker je bil enkrat le 20% invalid.

Nekdo se je leta 1926 izselil v tujino, nazaj pa se je povrnil leta 1931. Kljub prošnjam se mu sedaj ničesar ne prizna, ker se je prepozno vrnil.

§ 103 inv. zakona določa le, kdaj invalidnina preneha, teče torej le začasno, treba je pa potem o njej še nadalje odločiti. Kdaj pa se invalidnino popolnoma izgubi, za to so druge določbe.

Potreba je, da se invalidska sodišča sploh ukinejo in reševanje izroči rednim sodiščem.

Tov. Jurak iz Novega mesta: Ob popisovanju sem imel priliko videti gorje, ki ga morajo ljudje prenašati ne po svoji krivdi. Solznih oči me je članstvo prosilo, da zastavim vse svoje sile, da se krivde popravijo.

Blatnik Matija, mali posestnik, oče 9 nepreskrbljenih otrok, s popolnoma uničeno, mrtvo desno roko je zamudil

invalidsko sodišče ga zavrača, ker je imel enkrat samo 20% in je izgubil vse pravice.

Tov. Jurak je imel potem pri slučajnostih še en govor o nedostatkih inv. zakona, nepravilnega postopanja z vojnimi žrtvami in poslovanja pri Kraj. odboru, kar se bo skušalo podati pozneje v posebnem članku.

Tov. Tajner iz Črnomlja. Naj kot delegat iz Belokrajine, kjer vlada največja revščina, povem nekaj sramot in kako se zapostavlja invalide. Naš Kraj. odbor ima 84 članov, pa jih še 34 nima rešenj po zakonu iz leta 1929, ker spadamo pod invalidsko sodišče v Zagrebu. Torej po 8 letih taka slika.

Bahor Janez ima 100%, je brez obeh nog, ima veččlansko družino, pa nima invalidnine, ker plača preveč davka.

Malerič Janez, 80% invalid, za kmečko delo nesposoben, ima 8 otrok, toda ima predpisanega preko 170 Din davka, pa ga ne more plačati, ker je prezadolžen, invalidnine pa tudi ne dobiva.

Stariha Janez, 80% invalid, brez noge, živi pri bratu, toda ker brat plačuje preko 170 Din davka, za to ne dobiva invalidnine, to pa kljub temu, da v Sloveniji sploh ne poznamo zadrug.

Lužar Ivan, 80% invalid, revmatičen in privezan na posteljo, ima 9 otrok, pa je zaprosil za zdravljenje v toplicah. Dobil je odgovor, da se ga ne sprejme, ker ni kredita.

Bahor Janez je zaprosil za sodnega dostavljaka, pa je bil zavržen, ker je star že nad 40 let. Ali naj za to pogine? To so sramote za to, kar smo doprinesli za blagor domovine.

Tov. Požar iz Radovljice: Kot zastopniki vojnih žrtv moramo obsojati slučaj, da se je neki vojni vdovi odvzelo vse pravice z domnevo, da njen mož mogoče še živi, a je od okrožnega sodišča proglašen za mrtvega.

Neki 80% invalid se bori že 12 let za svoje pravice. Ustregel je vsem zahtevam, a kljub temu ne dobi rešitve invalidskega sodišča.

Drugi invalid je zaprosil za odkup invalidnine, a se mu je ne dá z motivacijo, da je bolan.

Klemenčič Alojzij je bil po zakonu iz leta 1925 ocenjen s 30%, pri pregledu leta 1930 pa so mu dali le 20% tako, da je reduciran kljub temu, da ima močno poškodovano roko, ki je za 5 cm krajša.

Mihelič Rok je zamudil prijavo po inv. zakonu iz leta 1929. Po novi uredbi je zaprosil za priznanje, pa mu je komisija črtala vse procente. Radi ozeblina je izgubil na nogi vse prste. Ali mar ni to poškodba, ali je zdrav?

Markelj Simon je imel 60% radi ozeblina na nogi, sedaj pa so mu tudi vse procente vzeli, čeravno ima velike poškodbe in rabi večkrat zdravniško pomoč. Sedaj mora še zdravljenje sam plačevati.

Mikec Marija pogrša moža. Po vasi so se širile govorice, da še živi v Rusiji. Pozvedovat je šla k invalidskemu sodišču, kdo bi plačal stroške, če bi bilo res, da je še tam. Sodišče pa je napravilo zapisnik in ji vzelo podporo. Nobena pritožba ni zalegla. Mož je bil sodno proglašen za mrtvega, pa še to nič ne zaleže.

Beseda o vojnih žrtvah

in invalidskem zakonu, njegova kritika in slučajji je knjiga, ki jo je izdal Oblastni odbor Udruženja vojnih invalidov v Ljubljani. Knjiga ima 32 strani, velikega formata, opremljena je z nad 25 slikami-fotografijami kričečih slučajev vojnih žrtv. Knjiga je glasen krik vseh krivic in obsodba invalidskega zakona in zahteva po novem, socialnem, modernem in humanem invalidskem zakonu. Napisana je po mnogih slučajjih in po poročilih delegatov iz občnega zbora Oblastnega odbora, ki je bil 25. aprila 1937.

Knjigo treba razširiti med vse vojne žrtve, posebno pa med neinvalidne, posestnike, trgovce, obrtnike, v šole, v župnišča, v urade.

Izvod stane 4 Din. Razprodajalci si obdrže 1 Din za trud, 3 Din pa odračunajo Oblastnemu odboru.

Naročite! Naročite!

valida«, posebno o stanju vprašanja in kako se je invalidski zakon poslabšal. Obenem je klic po pravični zaščiti, ki naj ukine krivice. Pozdravljamo dejstvo, da je Obl. odbor zainteresiral širšo javnost, da je informirana in kaj je vzrok, da vojne žrtve beračijo. Predlagam, da se celotno poročilo sprejme.

Ker nihče ni želel več besede, je izjavil v imenu nadzornega odbora predsednik tov. Feliks Dornik, da so bile pregledane vse knjige, da je nadzorni odbor spremljal vse delo, ki je bilo nad vse vestno in predlagal absolutorij s pohvalo, ki je bil soglasno sprejet.

Na to so podali delegati svoja poročila o razmerah. Tako živo so opisali položaj naših vojnih žrtv, in so dali toliko povoda zgražanja in medklicev navzočega članstva, da so povabljeni zastopniki kar strmeli. Govore zamoremo objaviti le skrajšano. Izšla pa bo posebna knjižica, v kateri bodo navedeni vsi ti slučajji in še drugi, nekateri celo s slikami.

Tov. Kovač iz Celja: Invalidski zakon iz leta 1929 je več ko polovico invalidov reduciral, dobra četrtina vojnih žrtv pa je že nad zvezdami. Uredba ni skoro nič popravila. Nek 80% invalid ima pokvarjen prsni koš. Imel je poprej in ima tudi sedaj 80%, toda ker je leta 1923 imel le 50%, zato se ga sedaj ne prizna.

Drugi ima tuberkulozo pljuč in pohabljen roko. Prišel je k pregledu,

rok prijave 17. maja 1923. Sličnih slučajev imamo osem. Slak Jože, 20% invalid, je moral vsled gnojenja dati amputirati nogo, da ni podlegel zastrupljenju. Ne prizna se mu nič, čeprav bi bil 80% invalid, za to, ker je imel enkrat samo 20%.

Križe Ivan, 100% invalid, je bil zasut od granate. Ker ni pokazal več znakov življenja, je bil položen na mrtvaški oder. Po 12 urah je pokazal zopet znake življenja. Postal je pa božjasten. Leta 1929 je bil kot bolezenski invalid reduciran z nič procenti. Danes živi v veliki revščini in berači cela družina. Žalostno, a resnično.

Na posledicah naporov popolnoma tuberkulozni Adam Ivan, je prebil mesec na Golniku, a je bil leta 1929 reduciran od 60% na nič procentov. V nebo vprijoč slučaj je s popolnoma slepim Murnom Francom, ki si je v mrazu na rumunski fronti nakopal neozdravljivo bolezen. Zdravil se je med vojno na Dunaju itd. ter bil kot popolnoma nesposoben odpuščen domov. Ima 4 nepreskrbljene otroke in že od leta 1927 bolno ženo. On pa je vsled vojnih posledic popolnoma oslepel. Ker se je šele po oslepitvi prijavil, se ga ne prizna in mora biti udan v kruto usodo v veliki revščini in pomanjkanju. Še en žalosten primer:

Šmajdek Ivan, 20% invalid, oče 6 nepreskrbljenih otrok, je leta 1930 s prošnjo na ministrstvo dosegel ponovni pregled in dobil 50% delanezmož-

Hrovatu Francu je prenehala teči invalidnina leta 1924, ker se je nahajal v vasi človek z istim imenom, pa je umrl. Ves čas hodi v urade in dokazuje, kakšna pomota se je napravila, pa vse zastoj.

Frelj Franc je prejel ugodno rešenje. Ker pa več mesecev na to ni bilo rešenja od Višjega invalidskega sodišča, je Obl. odbor poizvedoval in sporočil, da je isto razveljavilo prvo-inštančno rešenje radi nezadostnih dokazov.

Po smrti nekega invalida je bila razpisana trafika. Krajevni odbor je predlagal 70% invalida Golmajerja Jožefa, ki je sicer trafiko dobil, toda podelila se je pa tudi ženi umrlega trafikanta, ki ima dobro trgovino. Sedaj sta trafiki oddaljeni komaj 30 korakov.

Prvič je, da je finančni minister v svojem ekspezuju narodni skupščini priznal vojnim žrtvam, ki so trpele in še trpijo pod udarci nesocialnega invalidskega zakona iz leta 1929, da je ostalo od milijonov hrabrih junakov še 16.000 invalidov. Zato je zahteval ukinitve sedanjega in sprejem sodobnega, pravičnega invalid. zakona.

Zahtevamo, da se tako postopanje konča, biti moramo borbeni za pravice kakor takrat, ko so nam tiščali bajonete na prsa.

Tov. Duh iz Murske Sobotice: Moram spregovoriti najprvo glede invalidskega sodišča v Zagrebu, kamor spada polovica našega sreza. Konstatiram, da še dobra polovica nima rešenja po inv. zakonu iz leta 1929. Sistematično se rešuje samo one slučaje, kjer je treba reducirati. Oni nesrečniki, ki bi jim bilo priznati borno invalidnino, pa čakajo že celih 7 let. Mnogo je slučajev, da sploh ne prejema invalidnine in nobene ugodnosti, razen zdravljenja.

Gorenjec Ludovik, 100% invalid z dodatkom, je bil od pregledne komisije napačno ocenjen. Prosil je za ponovni pregled, potem je urgiral in šele na pismo predsedniku invl. sodišča je bil po 4 letnem čakanju poklican k superreviziji.

Bohar Marija, vdova po 70% invalidu, je prejela rešenje 24. avgusta 1934, da se ji prizna podpora. Kmalu nato je dobila drugo rešenje, ki je prvo razveljavilo. Pokojni je bil ranjen od šrapnela v pleče ter je imel tudi živčni šok.

Nemec Žuža je odšla 17. nov. 1930 v Južno Ameriko k hčeri. Iskalo jo je rešenje. Dne 28. septembra 1933 se je vrnila, toda izgubila je vso zaščito kljub temu, da se je pred potekom 3 let vrnila, kakor določa zakon. Inv. sodišče ni vpoštevalo potrdila, ni hotelo reševati, višje inval. sodišče pa je potrdilo odklonilno rešenje. Ponovno sojenje je vložila leta 1935, pa še do danes ni ničesar prejela.

Banfi Štefan je dobil prvoinstančno rešenje že 2. novembra 1933 od višjega invalidskega sodišča, pa še do danes nič ne prejema invalidnine.

Kerčmar Janez, 100% invalid z dodatkom prejema mesečno bornih 300 dinarjev za to, ker njegova zadeva še po inv. zakonu iz leta 1925 ni rešena.

Lanjšček Ivan od leta 1924 ne dobi invalidnine, njegov predmet pa leži kot nerešen po inv. zakonu iz leta 1925.

Tov. Lukanc iz Kranja: Poglejmo, kako je z zdravljenjem. Invalid ima pravico do brezplačnega zdravnika. Pregleda te in napiše recept, zdravil pa potem ne moreš nikjer dobiti, ako nimaš denarja. Ali je s tem kaj pomagano? Invalid naj le hira dalje!

Imamo 80% invalida, Kosmača Jožeta, brez roke, pa ne prejema invalidnine, ker ima oče preko 120 Din letnega davka.

Imamo vdovo, Snedic Marijo, ki ne prejema pokojnine, ker je bila 24 ur kaznovana za to, ker so njeni otroci trgali deteljo za zajca.

Vojna vdova ne prejema pokojnine, ker ima nezakonskega otroka.

Protežni delavnici naj se dá sredstva, da ne bo treba invalidom čakati po več mesecev na popravilo protez in čevljev. Imamo slučaj, da je invalid oddal protezo, pa je 6 mesecev čakal na njo. Čevlji naj se umerijo že pred potekom roka 1 leta, ker je treba čakati na nje po več mesecev.

Tov. Kokalj iz Trbovelj: Kako se postopa v našem kraju z invalidi, naj kaže samo slučaj glede prvenstva službe.

V našem revirju itak skoro ni drugega dela, kakor pri rudniku ali tovarnah. Več imamo slučajev, da invalidi prosijo v službo k Trboveljski družbi ali v cementarno. Nekateri prosijo nazaj v službo, kjer so že bili, pa so jih odpustili. Naša organizacija je povsod posredovala, pa nihče se ne briga za invalidski zakon in njegove določbe, da imajo invalidi tudi pri privatnih podjetjih prednost. Tudi oblast se noče zato zavzeti. Tako morajo invalidi stradati brez služb, brez sredstev in brez pomoči. Ali ni nikogar, ki bi se zavzel za invalidske pravice? Čemu imamo zakon, zakaj se oblast za to ne pobriga? S temi slučajji apeliramo na našo javnost.

Tov. Veber iz Zagorja: Naprošen sem od invalidov, da povem par kričočih slučajev.

Frančiška Prašnikar, vdova po 100 odstotnem invalidu, ki je umrl 1931., ni priznana, ker je priča, ki bi dokazala njegovo onesposobljenost, 1927. umrla. Pokojni je pismeno dokazal, kje je bil v vojni, dobil bolezen in kje se je vse zdravil.

Novak Jože, 80% invalid, je predložil sodni izbris kazni radi lova divjadi zajca v svojem zelniku. Kljub temu se mu nič ne prizna.

Grošel Jakob je v resnici 80% invalid, a priznalo se mu je le 40%. Poleg tega pa pravijo, da njegovi živčni napadi niso od vojne hibe. Leži stalno v postelji in žena ga pita kot otroka. Ima tudi več doraslih otrok, onemogel bo pa brez pravic, ker se ga ne prizna.

Tov. Geč iz Maribora: Kako nujno in temeljito je potreben nov invalidski zakon, kažejo sledeči slučajji:

Štampihar Ferdinand, protezar, oče 5 otrok, je dobil poškodbo v mirnem času pri polku. Invalidski zakon mu je vzel vso zaščito in ne dobi niti proteze.

Strnad Franc, viničar, oče 9 otrok, je dobil leta 1925 samo 20%, a leta 1935 so mu odrezali nogo nad kolonom. Nič ni zaščiten, protezo si je pa sam napravil.

Vdova Kikl Helena ne dobi nobene podpore, ker je bil njen mož poslan bolan domov in je doma umrl. To pa za to, ker ni bil ranjen.

Finančni zakon pravi, da tistim, ki so brez svoje krivde prejeli preveč izplačane razlike med invalidnino, iste ni treba vračati. Kljub temu pa so Pravičnu Martinu iz Maribora vse obračunali.

Pleteršek Ludovik je leta 1914 v Karpatih dobil težak revmatizem, tako da je 100% invalid. Po invalidskem zakonu pa je črtan.

V slučaju Vabška Jurija se je štirikrat razpisala kantina kljub temu, da je bil on vedno najboljši ponudnik. Čemu to, ako imajo res invalidi prednost? Na ta način je pri četrti licitaciji šele dobil kantino, a za veliko večjo najemnino. Poprej se je plačevalo 450 Din, sedaj pa 1200 Din mesečno. Čemu revnim vojnim žrtvam nabijati plačevanje?

Strohmajerju Ludoviku, 40% invalidu, tudi kantinerju, pa se je s takimi licitacijami nabila mesečna najemnina od 150 Din na 610 Din! — Oblastni odbor naj primerno ukrene, da se to ne bo več vršilo tako.

Kako je z odkupninami? Mnogi so že pred 4 leti prosili za nje, ker jih rabijo za orodje, posestvo itd. Prošnje so že rešene in tudi podpisane pobotnice, denarja pa ni. Večina prosilcev si je na ta račun že izposodila denar, zato ima dvojno škodo.

Taki prosilci so: Vrečko Franc, Hercog Franc, Vabšek Rudolf, Weingerl Anton, Šprah Franc, Unuk Katarina in še drugi.

Tudi za zaostale invalidnine so vedne priložbe. Nekateri so že l. 1934 in l. 1935 predložili pobotnice, pa še sedaj niso dobili izplačano. To pa zato, ker ali ni otvorjen kredit, ali pa manjka pristanka ministrstva socialne politike in narodnega zdravja.

Neznosno je tudi z invalidskimi železniškimi legitimacijami. Mesece čakajo na podaljšanje ali izstavitev. Oni, ki so poklicani v Protežno de-

lavnico, morajo toliko časa čakati, dokler ne dobe železn. legitimacij, ker se drugače z objavami za prosto vožnjo ne morejo peljati. Krajevni odbor v Mariboru je že 8. marca 1937 prosil za izstavo raznih železniških legitimacij, pa še do danes niso došle. Zakaj se ravno invalidom dela težave, da se legitimacije ne izstavljajo doma, temveč v Beogradu. Naj se tudi v tem oziru napravi red!

Tov. Bokalič iz Kamnika: Slišali ste iz raznih krajev slučaje bednega invalidskega stanja, sedaj pa poglejmo kamniški okraj. Leta 1925 se je pri sreskem sodišču prijavilo 300 vojnih žrtv. Zakon iz leta 1929 pa jih je tako reduciral, da prejema od istih še 100 invalidov in vdov invalidnino.

Nova uredba je popravila krivico samo 20 do 30 članom. V čem obstoja to ogromno črtanje?

Zakon iz leta 1929 je reduciral vse invalide do 30% nesposobnosti. Poglejmo samo primer Debeveca Franca, ki je dobil slabotnejši strel v glavo. Manjše rane niso delale težkoč, zato se sploh ni prijavil za invalida. Oženil se je, rodilo se mu je 5 otrok, ki jih je z delom preživljal. V letu 1929 so iz te resnice nastale hude posledice, mož je popolnoma oslepel. Kot delavec se je hotel poslužiti nezgodne rente, zdravniška komisija pa je ugotovila oslepelost od vojne poškodbe. Nastala je beda, ker mu invalidski zakon ni nudil zaščite. Mož je leta 1934 umrl. Družina trpi največje pomanjkanje, stanuje v vrtni lopi, žena pa se trudi z delom po hišah. — Vprašam, kako bodo otroci dobri vojaki, ko vidijo, da je njihove bede kriva vojna, a oče ni dosegel nobenih pravic.

Rode Jerica, vojna vdova, je radi kazni izgubila vse pravice.

Koželj Ivan, 80% invalid, se je enkrat pretepal, zato je izgubil vse pravice.

Herle Ivan, 60% invalid, ima prezadolženo posestvo, pa ima predpisane nad 170 Din letnega davka, zato je izgubil invalidnino.

Klemen Marija, vojna sirota, je bila radi podpore pregledana od komisije. Ima gnojenje, nagnite kosti in 5 cm krajšo nogo, pa je »sposobna za rad«.

Hribovšek Janez je bil 60% bolezenski invalid, toda nezaščiten. Sedaj je že pokojni.

Sršen Franc ne dobi nobene zaščite, ker so ga zamenjali z nekim drugim. Nočejo ga popraviti.

Vdove Javornik, Dolar, Sršen, ne dobivajo ničesar, ker njihovi možje niso bili ranjeni, pač pa poškodovani na druge načine. Sršen n. pr. je na fronti padel v vodo in utonil.

Zakaj se invalidom izpod 60% ne prizna procentov, ako jih pri nadpregledu ne dosežejo 70%? Kje je pravica?

Urediti je treba invalidsko zdravljenje, okrepčanje, kopalniško zdravljenje, ortopediranje itd.

Vse to kriči po čisto novem invalidskem zakonu.

Pred resolucijo je tov. Štefe citiral nekoliko odstavkov iz brošure, ki namerava iziti glede celotnega našega vprašanja in sicer zelo kričeče slučaje, ki se gode v raznih krajih naše države. Ker bodo imeli naši čitatelji priliko, dobiti dotično brošuro, bodo lahko vse iz nje prečitali.

Na to je tov. Štefe prečital resolucijo, ki jo je Središnji odbor v Beogradu že stavil v imenu celokupnega Udruženja. — Zahtevamo:

1. Ukiniti invalidski zakon iz leta 1929 kot nepravičen, nehuman in nesocialen, kar je izjavil tudi g. minister socialne politike in narodnega zdravja na svojih shodih, posebno pa v Nišu pri odkritju invalidskega doma in razvitju invalidske zastave.

2. Novi invalidski zakon mora priznati vse vojne žrtve, ki dokažejo, da so res žrtve vojne. Občine so temu lahko zanesljive priče.

3. Povečati materijalno pomoč za vse kategorije vojnih žrtv vstevši od 10% vojne invalidnosti.

4. Prevedba in postopanje mora biti humano, pravično in socialno, ne pa birokratsko.

5. V bodoče v drž. komisiji za pre-

gled invalidov ne sme biti nobeden član bivše državne komisije iz l. 1929.

6. Vsak član nove komisije za izdelavo novega invalidskega zakona mora biti tak delavec, ki uživa popolno zupanje vojnih žrtv. V taki in v vsaki komisiji, ki odloča o invalidskem položaju, mora biti zastopnik Udruženja vojnih invalidov, da bo zastopal vse naše podrobne zahteve, ki jih ne moremo v resoluciji navajati.

K besedi se je oglasil tov. Mrvaljevič Miljutin, delegat Središnjega odbora. Izvajal je: Naša akcija je, da popravimo invalidski zakon tako, da bo vzdržljiv. Dobili smo novo uredbo, ki pa ni dosti popravila. Kaj naj zahtevamo? Nekaj kar ni dobro, se ne more popraviti. Zakon je treba ukiniti, ker ni socialen, pa tudi radi narodne odbrane, ker imamo preveč grdih primerov. Ako premišljujemo o zakonu sklepamo, da so ga prinesli ljudje, ki niso bili državniki. Javnost se mora brigati za vse, kar ni pravilno, toda v 17 letih nismo čuli moške besede, vse kar je bilo, je bilo neiskreno in nekaj je bilo od zadaj. V narodnem predstavništvu niso dobro poznali položaja, niti minister ne, ki ga je podpisal. S takimi ljudmi, ki so delali naš zakon, se sploh nismo mogli razgovarjati, to so bili brezčutni uradniki, ki delajo šablonsko. S tov. Nedićem sva bila v komisiji, toda nisva mogla razumeti, da se nisva mogla razgovarjati z ministrom socialne politike in ministrom financ. Kaj je potem zaleglo protestirati, če se na štiri oči nismo smeli razgovarjati. Kolikor smo čuli govorov in zahtev iz cele države, je edino eno gotovo, da je treba zavreči ta inv. zakon in način, po katerem se je isti delal. Zakona v drugi izdaji pa ne potrebujemo. Ako bodo zopet uradniki držali svinčnike in računali, ne bo nikoli nič. Ne sme se gledati, za koliko bomo obremenili, ampak država mora najti potreben denar. Dolgo bi bilo razlagati, za nas je glavno, da dosežemo ukinitve. Gledam vašo discipliniranost in ako bo povsod taka, bomo gotovo kaj dosegli. Imeli bomo letos kongres, imamo svojo zaključeno resolucijo, ki mora zmagati. V tem vas pozdravljam, da živite in vztrajate.

Tov. Nedić Božidar, predsednik S. O. pa je govoril sledeče: Bratje in sestre: Ker pripadam kot član K. O. na Bledu, moram priti na naš današnji obč. zbor, da slišim vaše besede, ki jih prinesem g. ministru socialne politike in nar. zdravja. Naj se tudi jaz pomudim malo pri tem, kar sem slišal že od drugih. Po 16 letih ni bilo nikdar močnejše akcije v naših vrstah kot sedaj. A jugoslovanska nacija spi. Treba je močne morale, pa je ni. Čudim se, kako spremljamo našo odbrano, z vojnimi žrtvami, s katerimi se danes tako postopa. Nemovalno je poslati na odbrano državljana, ako nima garancije, da bo preskrbljen. Dokler se ta invalidski zakon ne zavrže, dokler ne bodo vojne žrtve oddolžene, dokler se ne napravi zdrave morale, narod ne bo dosegel svoje dolžnosti. Mi želimo samo, da bo nova generacija zmožna za nacionalno dolžnost, kajti za nas je že vse prepozno. Ne topovi, ne moderno orožje, ampak zdrava morala, ki se črpa iz naših kosti, bo dosegla zmago naroda. Mi, ki smo ustvarili to, zdravo moralo, smo po 20 letih kandidati smrti. Deca, ki vstaja iznad nas, pa nam je več od vsega. Treba je skrbeti, popravljati grehe, da bo šel naš državni brod k blagostanju. Mnogi se rede na naših telesih, med nami pa je lakota in propadanje na ulicah. Nobene odgovorne osebe ni, ki ne bi bila potom organizacije informirana o našem položaju. Popravljam že prej iznešene podatke v toliko, da se je po budžetu leta 1925. porabilo 328 milijonov, lani pa le še 107 milijonov za vojne žrtve. Kar bomo dobili, bo prepozno, ker bodo morali mrtvi vzdrževati žive. Ko se vidi, da vojne žrtve ne obtežujejo budžeta, čemu se ne da novega zakona? Pred 3 tedni je Središnji odbor vložil zahtevo za novo komisijo za zakon in da se sprejme uredba, da ne bo v njej noben star član, pač pa bivši bojovníki. Minister soc. pol. in nar. zdravja je rekel, da bo v najkrajšem času odgovoril. Ker je danes taka mednarodna situacija, da ne kaže

nič dobrega, se vidi, da naši klici ne vplivajo slabo. Prosim samo malo potrpljenja in poverenje v Središnji odbor, ki hoče izvojevati naše pravice.

V imenu preč. g. škofa ljubljanskega je govoril čast. kanonik Stroj. Pozdravil je občni zbor in izrazil, da je preč. g. škof dr. Rožman želel biti sam navzoč, pa ima važna cerkvena opravila. Sporočil je želje, da bi res kaj dosegli in kolikor more, da bo vedno rad pomagal. Kakor vidim med vami bolnike, morate doseči pravice, da bo vsaj enkrat konec vašega trpljenja. Še enkrat je sporočil pozdrave z željo, da bi za prihodnje občne zборе doživeli res lepših uspehov.

Zadnji pa je govoril zastopnik Karitativne zveze g. Kremžar, ki je rekel: Dobil sem nalog, da pozdravim ta občni zbor. Čudno se vam zdi gotovo, da se Karitativna zveza udeleži občnega zbora invalidske organizacije. Njen namen je skrbeti za siromake, ki so navezani na pomoč bližnjega. Invalidi pa ne spadajo med siromake. Njihova usoda ne izvira od lastne krivde, ali lahkomišelnosti ampak vsled izvrševanja domovinske dolžnosti. Radi tega pa je njihova invalidnost in beda zadeva celokupne domovine, ali vsaj biti bi morala. Karitativna zveza ne bi spadala na vaš občni zbor, toda če je bila povabljena, se je radevolje odzvala. Invalidi se zavedajo celokupne javnosti, da se bodo njihovi glasovi bolj slišali. Poznam invalida kmetička, ki je brez žene s kopico otrok. Navezan je le na posteljo. Otroke so morale vzeti sestre na Dolenjsko, ker nikogar nimajo in so navezani le na miloščino. Včasih res preveč od države zahtevamo, kar bi lahko sami opravili. Invalidsko vprašanje pa ne samo da more, ampak mora država urediti. To ne zahtevata samo hvaležnost in ljubezen, ampak dolžnost in skrb za bodočnost domovine. V tem smislu želim veliko uspehov.

Tov. Blagotinšek iz Celja je govoril:

Gospoda, tovariši!

Vprašanje vojnih žrtev moramo deliti prav za prav v tri poglavja, in ta poglavja se glasijo:

V prvem poglavju vidimo mlade, krepke fante in može, kateri odhajajo na mejo države, da branijo domovino pred sovražnikom, ki vdira preko mej. Vidimo mlade žene in matere, ki se poslavljajo in trgajo iz poslednjih objemov svojih zakonskih mož. V tem poglavju vidimo, besnenje pošastne bojne vihre in vidimo mlade fante in može, ki polagajo svoja življenja na oltar boljše bodočnosti svojega naroda, in one, ki za isti ideal padajo težko ranjeni na bojnem polju. In ti slednji so prišli preko trpkih križevih postaj od obvezovališča na bojnem polju preko številnih operacijskih miz v domovino kot pohabljenе vojne žrtve. To poglavje je bilo polno trpljenja in je pripeljalo vojne žrtve v drugo, mnogo trpkajše in sledeče poglavje:

Samo velika ljubezen kakor je na svetu samo najsvetejša ljubezen do rodne zemlje in naroda svoje matere, je mogla dati vojnim žrtvam moč, da so prehodile prvo poglavje svojega trpljenja. To moč pa je dajalo tudi upanje, da se jim bo ta ljubezen tudi vračala, ko se vrnejo pod svoje rodne krove. Gospoda, to pa je bila strašna in kruta prevara. Od tam, kjer bi bil moral zaveti dih tople ljubezni, je zapihala ledena burja, katera je odpihnila vojne žrtve na novo, še bolj trnjevo pot, po kateri hodijo ves čas po svetovni vojni. Čuli ste gospoda, kako strašna in trnjeva je bila ta pot vojnih žrtev, tako, da se nam danes poraja vprašanje: Ali je pravično, da se žrtve in ljubezen za rodno zemljo plačujejo s takim plačilom?

Kakor mati, ki rodi svoje dete v težkih porodnih bolečinah in mu vendar kljub temu daje vso toplo materinsko ljubezen, tako tudi mi ljubimo svojo zemljo, za katero smo trpeli in še trpimo. In ker to zemljo resnično in nesebično ljubimo, se poraja v naših resnični skrb in ta moreča skrb nas pripelje v tretje poglavje.

V tem tretjem poglavju pa gledamo našo mladino, katera gleda na vojne žrtve s pogledom, kakršnega jo je

ves čas po vojni učila vsa merodajna javnost?

Gospoda, to je prav za prav saldo tega obračuna in ta saldo je tako strašno, da mi pozabljam ob njem na lastno trpljenje.

Ob času, ko se netijo na vseh koncih in krajih mali ognji in grozijo, da nam zanetijo nov strašen požar, in ko se z brezobzirnostjo križajo svetovni nazori, bi bilo menda prav in v splošno dobro, da vidi naša mladina, da daje domovina vojnim žrtvam vredno priznanje!

Danes ne kličemo več v našem lastnem interesu, marveč kličemo v interesu ljubezni do te svoje zemlje:

Uredite nemudoma vprašanje vojnih žrtev, kajti čas ne čaka.

Tov. Štefe je dal na glasovanje proračun za leto 1937, ki je bil brez debate sprejet. Sledile so volitve.

Tov. Kovač iz Celja je prečital listo, stavljeno od kandidacijskega od-

bora, ki je bila soglasno sprejeta: Oblastni odbor je bil izvoljen sledeči: Upravni: Štefe Matko, Jevak Matej, Benedik Miroslav, Tomc Stanko, Osana Miroslav, Vuk Ivo, Mirtič Jože, Zore Jože, Maček Franc, Preša Franc, Marinko Ivo, Per Franc; namestniki: Serbec Miha, Fakin Pankracij, Zupančič Leopold, dr. Turk Ernest; nadzorni odbor: Dornik Feliks, Plehan Mirko, Novak Jernej, Milost Janko, Kramar Ivan, namestnika Lenassi Hugo in Pintarič Ivan.

Delegata za širši Središnji odbor: Štefe Matko in Geč Franjo; namestnika Tomc, Osana.

Delegati za kongres: Mlekuž, Kovač, Rus, Žabkar, Bokalič in Cundrič; namestniki: Duh, Blagotinšek, Jurak in Tajner.

Pri slučajnostih je tov. Jurak čital spomenico K. O. Novo mesto, glede napačnega postopanja pri reševanju, nato pa je bil občni zbor zaključen.

Poročilo

z delegatske ankete in Oblastnega občnega zbora

Na predvečer občnega zbora so se ob 19. uri zvečer zbrali skoro vsi izvoljeni delegati v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani. Točno ob pol 20. uri je predsednik obl. odbora tov. Matko Štefe otvoril predkonferenco za občni zbor, pozdravil navzoče z željo, da bi anketa vse pripravila za občni zbor, ki naj bo velika manifestacija in morda tudi demonstracija za pravice vojnih žrtev. — Imenoval je za zapisnikarja ankete tov. Stankota Tomca in Ivana Vuka, dnevni red pa je bil isti kot za občni zbor.

Tov. Štefe je podal poročilo, ki je itak tiskano v »Vojnem invalidu«, kar skupno v razpravo.

Tov. Kovač iz Celja je izjavil, da je treba usvojiti nek način, kako se naj razdeljuje podpore. Potreben je nek ključ, da ne bo nobene protekcije. Kraj. odbor Celje je dobil enkrat več, enkrat manj.

Tov. Štefe je pojasnil, da je Obl. odbor dobil na podlagi naročnikov za list količnik, koliko pripada na posameznega člana, potem pa zaokrožil. Vpošteval pa je Kraj. odbore, ki ne morejo lahko pridobiti sami sredstev, zato je dotičnim primaknil. Za bodočnost pa naj usvoji nek način današnja anketa.

Tov. Osana je pripomnil, da se je količina podpora pri Kraj. odborih, ki nimajo niti toliko naročnikov, za primerno višino podpore, ista zaokročila na minimum 150 Din, ker manj ne more priti v poštev.

Tov. Kokalj iz Trbovelj: Pravilno je, da se daje več takim, ki sami ne morejo pridobiti. Pri nas se nabere samo članarina, drugega nič. Treba je gledati na pasivne kraje.

Tov. Tajner: Tudi v Beli krajini je velika revščina. Podpore so v tej višini za prehrano veliko premale, a vendar mnogo pomagajo. Zato sem za to, da ostane dosedanji ključ razdeljevanja.

Tov. Štefe je pripomnil, da ne smejo biti podpore pritegnitev članstva, pač pa zavest.

Tov. Žabkar je bil za sedanj način razdeljevanja, ki je najbolj pravičen, in tudi minimum 150 Din.

Anketa je sklenila obdržati dosedanji način razdeljevanja božičnih in velikonočnih podpor.

Tov. Kuhar iz Celja je kritiziral, da je bilo v »Vojnem invalidu« poročilo o celjskem občnem zboru le površno objavljeno, kakor da je odbor zaspan. Članstvo je radi tega ogorčeno. Niti resolucija ni bila objavljena, dočim jo je prinesel »Ratni invalid«. List pa vsebuje tudi podlistke in pripovedke! Zakaj se ni objavila resolucija? Za Novo mesto se je pa vse objavilo.

Tov. Tomc je omenil, da pri enkrat na mesec izhajajočemu listu ni mogoče prinašati vesti iz občnih zborov drugače kot le skrčeno. Zato je poslal celjskemu odboru opravičilno pismo, da 6 strani dolge resolucije ni bilo mogoče objaviti pri tolikem materialu, ker vsi odbori, zlasti pa ta-

krat Novo mesto, zahtevajo popolna poročila. Tudi v bodoče bo mogoče objavljati le krajša poročila iz občnih zborov. List pa mora imeti vsestransko čtivo, ne samo o enem predmetu, drugače ni popoln in zanimiv.

Tov. Vuk je pripomnil, da kaj bi rekli drugi, ako bi zavzel list samo en odbor. Tako obširnih resolucij ni mogoče dobesedno objavljati, pošilja naj se le kratke izvlečke, ne pa, da je treba uredništvu študirati akte in poročila krajšati. Oblastni odbor bo objavil glavno resolucijo, čemu potem toliko predlogov in toliko različnih resolucij.

Tov. Jurak iz Novega mesta je pripomnil, da je bila tudi objavljena le polovica, kar je napisal, ne pa vse, kakor mislijo v Celju.

Tov. Kokalj iz Trbovelj je predlagal izdajanje lista zopet dvakrat mesečno, za podlistke pa so tov. Vuku zelo hvaležni.

Tov. Štefe je ugotovil, kako se pozna iz te debate veliko zanimanje za naše čtivo, kar pomeni napredek in da bo treba res misliti na 14 dnevnik. Ker bo treba v bodoče javnost bolj informirati o naši borbi in položaju, se bomo poskusili posluževati tudi dnevnega tiska.

Tov. Senica iz Sevnice je poročal o njihovem stremljenju po novih organizacijah v Kozjem in Radečah, češ, da imajo tam že poverjeništa.

Tov. Štefe odgovarja, da je Oblast. odbor smatral za potrebno predložiti občnemu zboru predloge za ustanovitev organizacij; ker pa delegati bolj poznajo položaj, naj dajo pobudo, kje je to potrebno.

Tov. Benedik je pripomnil, da je prišla tudi pobuda od samega članstva.

Tov. Geč iz Maribora je v dvomu, ako bo mogla organizacija v št. Lenartu sama obstojati, dasiravno imamo tam najzavednejše člane. Mnogo jih je še neorganiziranih in iščejo pomoči drugod, na pr. pri političnih strankah, katerim smo že večkrat naročili, da jih napotijo k naši organizaciji. Mnogo jih je, ki so zaščiteni, prejemajo invalidnino, pa se ne organizirajo. Dobro bi bilo, ako bi od Obl. odbora dobili imena takih, ki invalidnino prejemajo, pa niso organizirani.

Tov. Rangus iz Kranja: Dali smo v časopise in objavili preko občin, pa smo pridobili 50 novih članov. Tudi smo zaposlili ca 50 in ne 10 članov, kakor omenja poročilo. Ker se pri tem omenja samo Kranj, bodo mislili, da to ni nikjer drugod in bi znalo škoditi naši bodoči akciji.

Tov. Tajner iz Črnomlja: Občine bi morale po § 61 inv. zakona voditi evidenco vseh vojnih invalidov, kar pa ni skoro nikjer. Treba bi bilo oblasti opozoriti, da jim izdajo tozadevni nalog. Evidenca bi se lahko sestavila s sodelovanjem našega Udruženja, ki bi na ta način pridobilo tudi sebi nove člane.

Tov. Štefe je dal na glasovanje Bokaličev predlog, da naj se ustanav-

ljajo nove organizacije po potrebi, toda sporazumno, in s tem dodatkom, da mora Obl. odbor vprašati vselej vse sosedne organizacije.

Tov. Lukman iz Novega mesta je predlagal, da se skuša doseči tako kot je v Italiji, da bi se odtegovala obvezna članarina kar od invalidninc.

Tov. Štefe je pripomnil, da bi bilo to umestno idejo treba izpeljati potom novega invalidskega zakona, tov. Bokalič pa, da bi moralo to s privoljenjem člana iti brez zaprek.

Tov. Benedik je izjavil, da bi bil odpor pri finančni direkciji.

Tov. Osana je pripomnil, da ako se to izvršuje za Rdeči Križ in Jadransko stražo, zakaj se ne bi za invalide?

Tov. Mlekuž iz Ljubljane je prekinil to debato z izjavo, da mora biti v organizaciji zavednost, ne pa prisiljenost, ker taka organizacija ne bi bila nič vredna. Kdor ni zaveden, tudi prostovoljno ne bo pristal na odtrgavanje. Tudi bi nam na ta način lahko vsilili komisarja. Organizacija naj dela in pridobiva, prisiljenost pa odklanjamo. — Kar se tiče uredništva lista, se mora prepustiti uredniku prostost, Nadalje konstatira, da je Obl. odbor lepo pripravil občni zbor ter zainteresiral javnost za invalidsko vprašanje, kar je bilo poprej pogrešati. Mi občutimo kaj so zakoni odvezli, javnost pa ne ve za to in se samo obreguje ob davek. Poročilo pokaže točno najvažnejša vprašanja. Potreben je nov invalidski zakon, zato moramo podvzeti vsa sredstva. Vedno je treba obveščati javnost in pritiskati na merodajne. Današnja borba med svetovnimi nazori lahko marsikaj povzroči. Da bomo narodni obrambi pokazali dobre vzglede, je sedaj zadnji čas. Kakšna razočaranja kažejo številke v statistiki z reduciranimi? Moramo se boriti za reducirane. Dnevno čisopisje naj nam pripomore k uspehom in tudi pridobivanju članstva. Če bo šlo tako kot do sedaj, nam bo lepega dne nov zakon odvezel vse pravice. Na žalost članstvo še premalo čita naš list, kakor je omenil tov. Osana, da imajo nekateri odbori po 8 naročnikov. Sklep ankete je, da mora biti vsaki član naročnik, in to mora držati. List je vedno boljši in pestrejši, nihče pa ne more vpoštevati vsega, zato se ne sme napadati. Priporočam pa, da bi naš list zopet prinašal poročila iz tujih držav, da se primerjajo z našim vprašanjem.

Tov. Požar iz Radovljice je izrazil Obl. odboru zahvalo za veliko delo.

Tov. Blagotinšek iz Celja je poudarjal, kako je potrebno, da pride mo s časopisi v javnost, da smo vredni spoštovanja in svojih pravic. Danes pa nas smatrajo za navadne berače. Nimamo spoštovanja, zato tudi ne pravic. Treba je stopiti v stike z uredništvom časopisov in če ne bi upoštevali in podpirali našo upravičeno borbo, potem: žalostna domovina.

Tov. Kovač iz Celja je vprašal nekaj o poslovanju pisarne in sicer, da je bila okrožnica za spiske dolžnikov prepozno razposlana. Tudi glede železniških legitimacij ni bilo stika s pisarno, ker je list pisal, da veljajo nove za 20 let, kar pa ni res.

Tov. Tomc je pojasnil, da se tozadevni predpisi vedno menjavajo, za invalide pa sploh še ni pravilnika.

S tem je bila debata o poročilu zaključena.

*

Poročila o invalidskih razmerah.

Tov. Štefe je poudaril, da je to glavni namen občnega zbora, ki naj bo manifestacija za nov invalidski zakon. Narod mora vedeti, kako se postopa že toliko let z vojnimi žrtvami. Treba je, da delegati poročajo o razmerah v njihovih krajih in navedejo kričeče slučaje, da bodo tudi zastopniki javnosti slišali.

*

Proračun za leto 1937.

Tov. Jurak iz Novega mesta je predlagal, da se zviša postavka za statistiko in za delegate na kongres.

Tov. Štefe mu je pojasnil, da je glede tega že stara praksa naknadnega sklepanja po dohodkih.

Tov. Kokalj je predlagal zvišanje postavke za podpore.

Tov. Mlekuš je predlagal odobritev predvidenega proračuna, s čemer so vsi soglašali.

*

Volitve.

K tej točki je imel Oblastni odbor svoj predlog. Po novih pravilih se voli le 7 odbornikov upravnega odbora. Ker pa se mora smatrati to število za nezadostno z ozirom na to, da naš Obl. odbor obsega dve bivši oblasti in ima 49 Krajevnih odborov, zato je obseg dela veliko večji, se predlaga namesto 7, 12 odbornikov.

Zagrebško invalidsko sodišče

Na občnem zboru Oblastnega odbora so delegati iz Belokrajine in Prekmurja obtoževali nedelavnost zagrebškega invalidskega sodišča, kjer leži več kot polovica prijav iz leta 1929., 1930., 1931. nerešenih.

Oblastni odbor se je obrnil s spomenico že 16. marca 1937 na vse odločujoče faktorje in državnike, na vse slovenske poslance v Narodni skupščini, senatorje in ministre, ter jim predložil poslovanje zagrebškega invalidskega sodišča in zaprosil, da potom Ministrstva socialne politike in narodnega zdravja, kateremu je invalidsko sodišče v Zagrebu podrejeno, poskrbe, da se čimprej, v najkrajšem roku rešijo vsi akti vojnih žrtev iz srezov Murska Sobota, Dolnja Lendava in Črnomelj.

Oblastni odbor je na to 6. aprila 1937 prejel pismo od Narodnega poslanca, g. dr. Fran Šemrova iz Kranja, sledeče vsebine:

»Po prejemu Vašega dopisa od 16. marca t. l. s priloženo spomenico glede reševanja vlog pri invalidskem sodišču v Zagrebu iz srezov: Murska Sobota, Dolnja Lendava in Črnomelj, sem danes interveniral v Ministrstvu socialne politike ter Vam sporočam:

Šef invalidskega oddelka v tem ministrstvu, g. Gorup je v moji navzočnosti diktiral dopis na predsednika zagrebškega invalidskega sodišča, v katerem mu je predložil vsebino Vaše spomenice. S tem je Ministrstvo urgiralo rešitev v teh invalidskih zadevah in zahtevalo, da g. predsednik čim prej sporoči, kaj je v tej zadevi pokrenil.

Upam, da bo ta urgenca Ministrstva imela uspeh. Sporočite mi po preteku enega meseca, če se je zadeva premaknila z mesta, da bom v nasprotnem slučaju podvzel ponovne korake morda direktno pri invalidskem sodišču v Za-

Tov. Mlekuš je pripomnil, da bi bilo pravilno za dve oblasti 14 odbornikov.

Po debati je bilo sprejeto, da se voli 12 odbornikov, ker bo to zado-stovalo.

Drugi predlog se tudi sprejme, da se občni zbori ne vrše na dve leti, ker bi to preveč omrtvilo organizacije, pač pa letno, volitve pa se vrše vsako drugo leto, ako se jih izrecno ne zahteva.

Na to je bila anketa zaključena ob 3/4 na 24. uro.

grebu. Za ta slučaj bi morali dati natančen seznam vseh še nerešenih vlog z vsemi potrebnimi podatki za vsakega posameznika, v kolikor bi bili potrebni za uspešno intervencijo. Z odličnim spoštovanjem

Dr. Fr. Šemrov,
nar. poslanec.

Tudi narodni poslanec g. Pevec Rudolf za srez Gornjigrad, nam je dne 6. aprila 1937 sporočil, da je interveniral pri ministru g. Dragiša Cvetkoviču v smislu naše spomenice.

Tudi narodna poslanca g. dr. Riko Fux in g. Ivan Mohorič sta se že pri Oblastnem odboru informirala, če se pozna že kaj intervencija, da bosta nadaljno ukrenila.

Vojne žrtve so gg. narodnim poslancem najtopleje zahvaljujemo za pomoč, vendar zdaj, ko to pišemo, še ni viden rezultat intervencije.

Iz kabineta Ministrstva notranjih zadev pa je Oblastni odbor dobil pismo od 28. aprila 1937. sledeče vsebine:

»Na Vašo spomenico z dne 16. marca t. l., mi je čast sporočiti Vam, da se je gospod Minister zavzel za Vašo prošnjo ter dobil zagotovilo, da se bodo vsi še nerešeni predmeti iz srezov Murska Sobota, Dolnja Lendava in Črnomelj pri invalidskem sodišču v Zagrebu pospešno rešili.«

Dobro bi bilo, če Krajevni odbori: Črnomelj, Dolnja Lendava, Beltinci, Velika Polana in Murska Sobota pošljete natančni seznam tistih vojnih žrtev, katerih rešenja in akti leže na invalidskem sodišču v Zagrebu. In to: Ime, priimek, uverenja številka, ako jo ima, kdaj pregledan, koliko procentov, invalid ali vdova ali sirota. Tako bomo lahko konkretno vprašali invalidsko sodišče, kje je akt od tega in tega in kaj je z njim.

Kopališko zdravljenje vojnih invalidov v letu 1937

Po razpisu ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje od dne 24. marca 1937, St. br. 23.001 se bo tudi letos vršilo kopališko zdravljenje vojnih invalidov po načinu, ki je veljal že v prejšnjih letih.

Pravico do brezplačnega kopališkega zdravljenja imajo samo osebni vojni invalidi, do vključno — čina narednika, in sicer:

1. Vsi vojni invalidi za vse rane in poškodbe, zaradi katerih so bili priznani za vojne invalide, kakor tudi za poznejše komplikacije, ki bi se pojavile kot njih posledice.

2. Vojni invalidi I., II., III., IV., V. in VI. skupine tudi za one bolezni, ki so jih dobili tekom življenja.

V tem primeru se razume seveda le one bolezni, za katerih zdravljenje so termalne kopeli koristne.

Vojni invalidi, ki hočejo izkoristiti to ugodnost, morajo pristojni politični upravi (Sreskemu načelstvu, odn. mestnemu poglavarstvu) predložiti nekoljkovano prošnjo ter prošnji priložiti naslednje priloge:

a) overjen prepis rešenja višjega invalidskega sodišča, da jim je prisojena invalidnina po invalidskem zakonu od dne 4. julija 1929. Če tega rešenja nimajo, morajo predložiti potrdilo Dravske finančne direkcije, da niso reducirani in še prejemale invalidnino.

b) Vojni invalidi, ki ne prejemale invalidnine zaradi previsokih davkov (§ 99 invalidskega zakona), morajo predložiti potrdilo Finančne direkcije, da jim je invalidnina ustavljena samo radi previsokih davkov.

c) Vojni invalidi, ki niso prevedeni po odredbah novega invalidskega zakona, toda imajo pravico do brezplač-

nega zdravljenja po § 113 tega zakona, morajo predložiti overjen prepis sodnega sklepa o prevedbi po odredbah invalidskega zakona iz leta 1925.

č) Vojni invalidi VII., VIII. in IX. skupine ter vojni invalidi, navedeni v predhodnem odstavku, morajo razen že navedenih listin predložiti še overjen prepis invalidskega uverjenja o zadnjem zdravniškem pregledu, iz katerega je razvidna diagnoza in stopnja nesposobnosti.

Pristojna politična uprava je dolžna, da prosilca takoj po prejemu prošnje, opremljene s predaj navedenimi dokumenti, predstavi državnemu ali samoupravnemu zdravniku prosilčevega stalnega bivališča, kateri ga mora pregledati in oddati potrdilo o pregledu s svojim mnenjem, če je prosilec v resnici zdravljenja potreben in kje. Zdravnik mora uvaževati točko 1 in 2 tega razpisa. Povodom oddaje mnenja, kam naj se invalid pošlje na zdravljenje, se naj uvažuje, da se bo kopališko zdravljenje vršilo predvsem v invalidskem domu v Toplicah pri Novem mestu, v drugih kopališčih pa le tedaj, če bo zato dovolj sredstev na razpolago.

Politična oblast je dolžna, da vse prošnje, za katere je zdravnik oddal mnenje, da je zdravljenje potrebno, nemudoma dostavi Kraljevski banski upravi, ki bo izdala ustrezno rešenje.

Vse prošnje v tem razpisu je smatrati za zelo nujne (glej § 97 invalidskega zakona). Kopališko zdravljenje se bo namreč predvidno pričelo že začetkom meseca julija in končalo koncem meseca avgusta, zato se prekasno vloženih prošenj ne bi moglo obravnavati v letošnjem letu. Na nuj-

ZAHVALE IN DOPISI.

Oblastni odbor je prejel sledeče:

Kancelarija Njegovog Veličanstva Kralja. Beograd, 28. aprila 1937. god. **Udruženje ratnih invalida, Ljubljana.**

Po nalogu Njegovog Kraljevskog Visočanstva Kneza Namesnika čast mi je izjaviti zahvalnost na rodoljubivim željami i izrazima odanosti, podnesenim Njegovom Veličanstvu Kralju i Kraljevskom Domu sa godišnje skupštine Udruženja ratnih invalida Dravske banovine u Ljubljani.

Ministar Dvora: Dušan Antić l. r.

Kabinet Ministra vojske i mornarice Kraljevine Jugoslavije. Beograd, 30. aprila 1937. god. **Gospodine predsedniče!** Gospodin Ministar vojske i mornarice, armiski djeneral g. Marić M. Ljubomir, primio je telegram, koji ste mu uputili iz Ljubljane sa godišnje skupštine udruženja ratnih invalida i izvoleo je narediti, da vam u njegovo ime najsrdačnije zahvalim.

Izvolite primiti, gospodine predsedniče, uverenje o momo poštovanju.

Šef Kabineta, pukovnik,
podpis nečitljiv.

ZAHVALA.

Krajevnomu odboru UVI v Sevnici je na njegovo prošnjo nakazala k. r. banska uprava v Ljubljani enkratno podporo Din 1000. To vsota je odbor deloma že razdelil, deloma pa jo bo še razdeljeval okrog 1. maja. Banski upravi izreka odbor najiskrenejšo zahvalo!

Naše gibanje

OBCNA ZBORA SE VRŠITA:

Dne 9. maja 1937 ob 9. uri bo občni zbor Krajevnega odbora v Slovenjgradcu v gostilni Sekavčnik. Vse vojne žrtve iz Slovenjgradca in okolice, ki ste pod tem Krajevnim odborom, pridite na ta važen občni zbor. Poročal bo zastopnik Oblastnega odbora iz Ljubljane. Pridite zagotovo!

Dne 17. maja 1937 (binkoštni ponedeljek) po maši v Cerknici, v stari soli poleg kaplanije.

Članice in člani KO v Ljubljani, ki so oddali stare članske knjižice, se obveščajo, da so nove članske knjižice izgotovljene in se prosijo, da iste čimprej dvignejo v društveni pisarni med uradnimi urami.

Ugotavljamo ponovno, da je še vedno veliko število članov in članic, ki vključno opetovanim pozivom še do danes niso oddali starih članskih knjižic. Pozivajo se ponovno, da to čimprej store.

Beltinci. 19. marca 1929 se je vršil občni zbor našega Krajevnega odbora v Odrancih v gostilni Borovič. Tovariš Šebjanič ga je otvoril ob pol 11. uri, pozdravil tovariše in tovarišice, ki so bili zbrani v lepem številu ter zastopnika Oblastnega odbora iz Ljubljane, tov. Ivana Vuka. Za predsednika občnega zbora je bil izvoljen tov. Ivan Vuk, ki je prevzel mesto predsednika, se zahvalil za zaupanje in pozdravil navzoče v imenu Oblastnega odbora ter prešel na dnevni red.

Tov. predsednik Finfonja je dal poročilo o delovanju Krajevnega odbora v preteklem letu in povedal, koliko je bilo dela in skrbi, da se je ustreglo vsem željam članstva, a da je odbor delal vse to z veseljem, ker je Udruženje tudi najlepša samopomoč.

Tov. Šebjanič kot tajnik in blagajnik, je podal poročilo o tajniškem delu, o pisanju prijav po novi Uredbi in drugih zadevah. Poročal je, kako je interveniral na invalidskem sodišču v Zagrebu, ker se tam prijave in akti nič nečejo reševati in je nešteto vojnih žrtev v Beltincih in Odrancih in drugih vaseh, ki čakajo že leta in leta na priznanje. Blagajniško poročilo je bilo izčrpno, koliko so dobili člani in

nost je treba županstva še posebej opozoriti, kakor tudi na to, da je treba prednji razpis priobčiti prav vsem invalidom. Začetek zdravljenja se bo razen tega objavil še v dnevnikih.

Po pooblastilu bana, načelnik oddelka za socialno politiko in narodno zdravje:
Dr. Mayer s. r.

članice podpor in kako je Krajevni odbor iskal sredstev, da je kolikor le mogoče pomagal.

Tov. Vuk je dal pregledno poročilo o krivicah invalidskega zakona in o akciji za novi zakon.

Tov. tajnik se je spomnil na umrle 3 invalide in 2 vdovi, člane, ter so jim navzoči z enominutnim molkom izkazali spomin.

Sprejela so se nova pravila.

Sledile so volitve. Izvoljeni so: Predsednik: Ignac Finfonja iz Gor. Bistrice, namestnik Jožef Anbolin iz Odranc, tajnik in blagajnik Nikolaj Šebjanič iz Odranc, Odborniki: Anbolin Ignac iz Odranc, Kata Jerebič iz Srednje Bistrice. Namestniki: Štefan Nemet iz Strehovec, Šömen Štefan iz Bogojine in Horvat Marija iz Bratonec. V Nadzorni odbor pa: Predsednik Štefan Šuštar iz Dol. Bistrice, odborniki: Ivan Mahko iz Odranc in Marko Mančec iz Melinc. Namestniki: Horvat Martin iz Lipe in Anbolin Štefan iz Odranc. Delegati za občni zbor Oblastnega odbora Ignac Finfonja, Šebjanič Nikolaj in Anbolin Ignac. Namestniki: Anbolin Jožef, Šuštar Štefan, Nemet Štefan.

Članov je bilo 95. Manjkalo jih je 35 radi prevelike razdalje in drugih vzrokov. Nerednih pa je še 73, ki jih bomo tudi privabili v naše vrste.

Selce nad Škofjo Loko. Občni zbor je bil že dne 10. januarja t. l. v Krekovem domu. Predsednik tov. Turnšek je pozdravil navzoče in delegata tov. Benedička. Tajnik tov. Srebrnjak je poročal, da je odpadlo 7 članov vsled izselitve in smrti. Po novih prijavah, če bodo ugodne, pa se bo stanje zopet zvišalo. Podal je tudi blagajniško poročilo, tov. Benedičič pa za nadzorni odbor, nakar je bil sprejet absolutorij. — Tov. Benedik je razložil vsa tekoča vprašanja in nova pravila, ki so bila sprejeta. Odbor je sledeči: tov. Tušek, Srebrnjak, Benedičič, Veber, Berce; nam.: Jelovčan, Markelj, Lucija Berce; nadzorni odbor: Gartner, Dolenc, Žumer; nam.: Zupanec in Prevc.

Razpis restavracije. Direkcija drž. železnice v Subotici razpisuje natečaj za oddajo žel. restavracije na postaji Stari Bečej za nedoločen čas. Zakup začne 15. julija 1937. Zakupnina znaša 600 Din letno, kot kavicjo je treba položiti 5000 Din najkasneje do 15. maja t. l. Reflektanti vložo do tega dne ponudbe kolekovane z 10 Din na gori navedeno direkcijo zapečateni z napisom: Molba N. N. za zakup restavracije na stanici Stari Bečej u vezi akta Sub. Dir. br. 16.495-1937. Priložiti je priloge: Dokaz, da razpolaga s kapitalom 15.000 Din, potrdilo o plačanih davkih, potrdilo o strok. sposobnosti, potrdilo, da ni v konkurzu, npravnstveno izpričevalo in zdravniško spričevalo železniškega zdravnika.

Ali ste za to, da obiščemo bivša bojišča?

Večkrat nanesejo tovariški pogovori na to, da bi vsak rad še enkrat videl kraje, kjer se je nekoč boril. Skoro nihče pa ne omenja gališke fronte, seveda ker je predaleč, pač pa soško ali tirolsko fronto.

Tudi moja srčna želja je vedno, videti še enkrat tiste planine, ki so bile pred leti toli v plamenih. Takrat ni bilo zanimanja za nje, pač pa so bile naše misli le doma pri starših in sorodnikih.

Poizkusili bi, če bi se dalo dotične kraje posetiti s primernimi, zmagljivimi stroški. Pot bi nas vodila iz Ljubljane v Gorico—Beluno—Vicenco—Rovereto—Assiago. Morda bi imel kdo še boljše predloge.

Potovanje bi bilo mogoče le v skupini, ako bi se prijavilo dovolj udeležencev.

Za to zaenkrat pripravlja in sprejema prijave tovariš Preša Franc, trafika poleg Jugoslov. tiskarne v Ljubljani.

Iz uredništva: Vsled pomanjkanja prostora je moralo izostati več dopisov in poročil. Priobčimo v prihodnji številki!

Izdaja Udruženje vojnih Invalidov. Odgovorni urednik: Matej Jevak, Miklošičeva cesta št. 13 Tiska tiskarna »Slovenija« v Ljubljani, (predstavnik Albert Kolman).